

Handleplan

Et opgør med chanceulighed

Fokus på de mest udsatte børn og unge

BEDRE BØRNELIV

Alle børn i Aarhus skal have lige muligheder for en god barndom, ungdom og et godt voksenliv. Sådan er det desværre ikke i dag. Det ved jeg blandt andet fra min tid som formand for tvangsfjernelsesudvalget, hvor vi hjælper udsatte børn til et bedre liv uden for hjemmet. Oftest i en plejefamilie, fordi det er bedst for barnet med en så almindelig opvækst som muligt. Og nogle gange på et børne- og ungehjem, fordi barnet har brug for specialpædagogisk støtte.

Det er hjerteskrærende at være vidne til, hvordan nogle børn udsættes for massivt omsorgssvigt, fysisk og psykisk vold i familien. Men det er lige så foruroligende, at vi som et rigt velfærdssamfund ikke formår at hjælpe tilstrækkeligt og sikre lige muligheder for alle. Hvorfor lykkes vi ikke godt nok, når vi investerer massivt i området, og vores medarbejdere lægger hjerteblood og høj faglighed i arbejdet med at skabe gode børneliv? Vi har brug for mere viden på området. Men vi har også brug for handling.

Vi ved, at dårlige børneliv giver dårlige voksenliv. Halvdelen af alle anbragte får ikke folkeskolens afgangseksamen. Hver tredje unge, der rammes af hjemløshed, har været anbragt som barn. Anbragte unge er overrepræsenteret, når det gælder depression, spiseforstyrrelse og selvskade. Risikoen for at ende i kriminalitet og stofmisbrug stiger, jo længere vi venter med en anbringelse.

Det kalder på en mere offensiv anbringelsespolitik, hvor vi sætter tidligere ind

og forebygger de årelange svigt, der berøver børn et godt liv.

De fleste anbringes først i teenageårene, og samtidig har vi nogle af landets største og mest belastede bydele med store sociale udfordringer. Jeg synes, det er et bekymrende billede, som vi bør handle på.

Jeg er kommet til den erkendelse, at vi ofte venter for længe med at gøre det nødvendige. Vi skal i højere grad anbringe tidligere i børnenes liv. Vi skal styrke kvaliteten af vores anbringelser. Og vi skal erkende, at en anbringelse nogle gange kan være en del af forebyggelsen, fremfor altid sidste løsning.

Det bliver min politiske hovedprioritet for 2025, at vi styrker anbringelsesområdet og i højere grad definerer det som en del af det forebyggende arbejde i udsatte familier. Det indebærer konkret, at vi skal arbejde med en række eksisterende og nye tiltag.

Det indebærer også, at vi på tværs af byrådspartierne bør forpligte os på en langsigtet plan for anbringelsesområdet, der rækker ud over en given valgperiode. Det vil jeg arbejde for, så alle børn får en reel chance i livet. Det er dyrt på den korte bane, men gevinsten venter, når den trygge opvækst fører til et godt voksenliv med uddannelse, job og selvforsørgelse. Det gælder økonomisk, men vigtigst af alt menneskeligt.

Anette Poulsen

Rådmand

Sociale Forhold og Beskæftigelse

Handleplan med 16 initiativer

Alle børn og unge fortjener en god start på livet. Det skal disse 16 initiativer bidrage til. Handleplanen er blevet til på baggrund af input fra fagpersoner, eksperter, plejeforældre og tidligere anbragte.

Tidlig indsats: Børns muligheder i fremtiden skal ikke afgøres af deres forældre

1. Ufødte børn skal have en garanti for ikke at blive født med misbrugsskader
2. Samarbejde med Familieambulatoriet i Region Midtjylland om døgnbehandling til gravide misbrugere
3. Tilbud om gratis prævention til kvinder i misbrug
4. Børn født med misbrugsskader skal have den nødvendige hjælp tidligt i livet. Vi vil styrke vores opsporing af misbrugsskader blandt børn i tæt samarbejde med dagtilbud, skoler og sundhedspleje
5. Vi vil via Barnets Lov skærpe vores brug af bortadoption ved fødslen som forebyggende foranstaltning, så flere børn får en tryk barndom uden flere skift

Hjemliggørelse: Det skal føles mere som et rigtigt hjem at bo på et børne- og ungehjem

6. Vi vil skabe ro, tryghed og hjemlighed på børne- og ungehjem
7. Dialog med De Anbragtes Vilkår, så vi i højere grad inddrager de unges erfaringer, ønsker og drømme

Styrket familiepleje: Aarhus skal være landets bedste kommune at være plejefamilie i

8. Bedre støtte til plejefamilier, hvor anbringelserne er udfordrede
9. Anbragte børn skal have mulighed for at mødes med ligestillede børn. Derfor har vi ansat en netværkskonsulent, som skal drive netværksgrupper for børn og unge i familiepleje
10. Vi vil styrke plejebørns skolegang, så flere trives i skolen, får en stabil skolegang og gennemfører grundskolen

Styrket ungestøtte: Ingen anbragte unge overlades til sig selv, når de fylder 18 år

11. Tidligere anbragte skal have mere selvbestemmelse og handlekraft i overgangen til voksenlivet. Vi gennemfører forsøg med ungestyret støtte i samarbejde med Den Sociale Investeringsfond
12. Vi etablerer ungestøttecaféen, hvor de unge kan få hjælp og vejledning ét sted
13. Igangsat etableringen af flere lokale bomuligheder til tidligere anbragte unge for at understøtte mestring og trivsel i et ungemiljø i overgangen til voksenlivet
14. Fokus på, at anbragte unge får lavet en koordineret plan for uddannelse, beskæftigelse og sociale indsatser til unge omkring det 18. år

Kriminalitet og vold i familier som risikofaktorer

15. Alvorlig og vedvarende kriminalitet i familien skal i højere grad kunne udløse forebyggende indsatser og anbringelser
16. Vi giver kommunens initiativer mod vold i familier et eftersyn med henblik på at styrke indsatsen

Tidlig indsats: **Børns muligheder i fremtiden skal ikke afgøres af deres forældre**

Alle børn skal have en god start på livet og en tryk barndom. I dag er det desværre langt fra tilfældet for mange af de knap 14.000 børn og unge, som er anbragt uden for hjemmet på landsplan.

Hvis vi skal ændre det, er vi nødt til at gribe tidligere og mere effektivt ind, når forældrene ikke lykkes – også i de tilfælde, hvor forældrene allerede svigter barnet inden fødslen. Og vi skal stille større krav til de vilkår, vi tilbyder anbragte børn og unge. Vi ved nemlig, at en tryk og god barndom skaber de bedst mulige betingelser for det gode voksenliv.

Derfor vil vi investere i forebyggende indsatser, herunder tidligere anbringelser og adoptioner i langt højere grad, end tilfældet er i dag. Og vi vil rette et skarpt fokus på tidlig indsats og opsporing i barnets første dage og allerede før fødslen.

Vi kan ikke gøre det alene. Vi vil opbygge alliancer og arbejde tæt sammen med dagtilbud og sundhedspleje for at få det til at lykkes.

Derfor vil vi:

1. Arbejde for, at ufødte børn skal have en garanti for ikke at blive født med misbrugsskader. I Norge er det lovligt at tvangstilbageholde gravide misbrugere. Den mulighed ønsker vi også at indføre herhjemme. Vi rejser kravet over for indenrigs- og sundhedsministeren samt social- og boligministeren sammen med politiske kolleger i andre kommuner.
2. Indgå et samarbejde med Familieambulatoriet i Region Midtjylland om døgnbehandling for gravide misbrugere i Aarhus
3. Tilbyde gratis prævention til kvinder i misbrug
4. Styrke vores opsporing af misbrugsskader blandt børn i tæt samarbejde med dagtilbud, skoler og sundhedspleje. Børn født med misbrugsskader skal have den nødvendige hjælp tidligt i livet.
5. Via Barnets Lov skærpe vores brug af bortadoption ved fødslen som forebyggende foranstaltning, så flere børn får en tryk barndom uden flere skift

Hjemliggørelse: Det skal føles mere som et rigtigt hjem at bo på et børne- og ungehjem

En beslutning om at anbringe et barn uden for hjemmet er noget af det mest indgribende, man kan forestille sig. Derfor bør der være høje krav til, hvad vi som kommune tilbyder i stedet.

Rammerne skal være hjemlige og minde mest muligt om et almindeligt børne- og familieliv. Det lever rigtig mange af vores børne- og ungehjem heldigvis op til i dag, men der er også steder, hvor vi ikke lykkes godt nok.

Derfor vil vi i dialog med de anbragte børn og unge gøre vores børne- og ungehjem mere hjemlige, så det sted, de bor, giver dem værdighed, tryghed og noget at byde ind med i deres relationer til venner og familie.

Derfor har vi:

6. Afsat i alt 2,5 mio. kr. til at skabe ro, tryghed og hjemlighed på fire af kommunens børne- og ungehjem: Botilbuddet Katrinebjerg, Skovkanten, Lysningen og Ydungården.

Ambitionen er, at bygningsændringer, renovering, indkøb af møbler, indretning af uderum og andre tiltag (fysiske og pædagogiske) skaber tryghed, ro og hjemlighed for børnene. I sommeren 2025 forventer alle fire tilbud at være klar med nye, hjemlige rammer. Erfaringerne skal bruges i det videre arbejde med hjemliggørelse i Aarhus.

7. Indledt dialog med De Anbragtes Vilkår for at hente inspiration til, hvordan vi i højere grad inddrager de unges erfaringer, drømme og ønsker. Foreningen står bl.a. bag en række anbefalinger inden for hjemliggørelse, som Aarhus Kommune vil bidrage til og lære af, så vi bliver endnu bedre til at skabe trygge rammer for anbragte børn og unge.

Styrket familiepleje: Aarhus skal være landets bedste kommune at være plejefamilie i

I Aarhus har vi et stærkt fagligt miljø for plejefamilier, og plejefamilierne er generelt godt tilfredse med samarbejdet og den støtte, de får.

Men antallet af plejefamilier falder i Danmark og plejeforældrenes gennemsnitsalder er stigende. Vi oplever – ligesom andre kommuner – store udfordringer med at rekruttere tilstrækkeligt mange og tilstrækkeligt kvalificerede plejefamilier.

Vi har brug for stærke plejefamilier, som kan tilbyde et godt, trygt og omsorgsfuldt hjem for de anbragte børn og unge.

Derudover har reformer, ændringer i lovgivning og socialpolitiske intentioner over tid medført, at flere børn anbringes i familiepleje – også børn med komplekse problemstillinger og behov for specialiseret behandling. Det stiller store krav til den enkelte plejefamilie. Vi har som kommune en forpligtelse til at stille den nødvendige hjælp og støtte til rådighed.

Derfor har vi:

8. Investeret i bedre støtte af plejefamilier, hvor anbringelserne er udfordrede, og der er begyndende tegn på, at anbringelsen kan ophøre.
9. Ansat en netværkskonsulent, som skal drive netværksgrupper for børn og unge i familiepleje, så de i højere grad får mulighed for at mødes medigestillede børn
10. Fokus på at styrke plejebørns skolegang og sikre, at flere trives i skolen, får en stabil skolegang og gennemfører grundskolen. Vi ansætter en læringskonsulent, som skal hjælpe og støtte børnene og deres plejefamilier

Styrket ungestøtte: Ingen anbragte unge overlades til sig selv, når de fylder 18 år

Ingen anbragte unge skal overlades til sig selv, når de fylder 18 år. Uanset om den unge takker ja eller nej til ungestøtte (*tidligere efterværn*), skal vi sikre indsatser, der støtter et stabilt og handlekraftigt liv – og hjælper de unge godt ind i voksenlivet.

Den opgave løfter vi ikke godt nok i dag. Alt for mange anbragte unge er bekymrede for, hvad der skal ske efter deres 18-års fødselsdag, og alt for mange tidligere anbragte mister fodfæste i overgangen og flytter hjemmefra til hjemløshed.

Vi skal i langt højere grad designe en fleksibel ungestøtte, som ikke slipper de unge, før de har en bolig, et stabilt netværk og er i job eller uddannelse. Og så skal vi efterlade en åben dør, så de unge altid har mulighed for at vende tilbage senere i livet, hvis de får brug for vejledning, hjælp og støtte.

Derfor har vi:

11. Igangsat et 4-årigt forsøg med ungestyret støtte i samarbejde med Den Sociale Investeringsfond, hvor de unge i vid udstrækning er med til at bestemme indholdet af støtten, og hvem der skal yde støtten. Tidligere anbragte skal have mere selvbestemmelse og handlekraft i overgangen til voksenlivet.
12. Afsat 750.000 kr. til at etablere Ungestøttecaféen. Et tilbud, hvor unge kan få hjælp og vejledning samlet ét sted. Ungestøttecaféen åbner i Vestergade 58 i august 2025.
13. Igangsat etableringen af flere lokale bomuligheder til tidligere anbragte unge, hvor de bliver en del af et miljø med andre unge. Formålet er understøtte mestring og trivsel i et ungemiljø i overgangen til voksenlivet.
14. Fokus på, at anbragte unge får lavet en koordineret plan for både uddannelse, beskæftigelse og sociale indsatser omkring det 18. år

Kriminalitet og vold i familier som risikofaktorer

I Aarhus har vi afdækket, at kriminalitet i nære relationer går i arv: Børn af kriminelle forældre – eller børn med kriminelle søskende – ender alt for ofte selv i en kriminel løbebane.

Derfor mener vi, at vi i langt højere grad skal sidestille kriminalitet i familien med andre klassiske omsorgssvigt som misbrug og vold. Kriminalitet i familien er et svigt, som i sig selv kan være grund til at sætte tidligt og konsekvent ind med forebyggende indsatser og tvangsanbringelser for at hjælpe barnet til at bryde mønstret.

De samme mønstre ser vi med vold i familier. Forskning viser, at mange viderefører volden, hvis de er vokset op i voldelige hjem. Der er behov for, at vi kigger vores indsatser kritisk igennem og undersøger, om vi kan gøre endnu mere for, at flere børn vokser op i trygge og kærlige hjem.

Vi har et velfungerende samarbejde med Østjyllands Politi og andre magistratsafdelinger i Aarhus Kommune om at udvikle og styrke vores indsatser. Men der er brug for, at vi gør mere og sætter tidligere ind for at hjælpe børnene.

Derfor vil vi:

15. Arbejde for, at alvorlig og vedvarende kriminalitet i familien i højere grad kan udløse forebyggende indsatser og anbringelser
16. Vi giver kommunens initiativer mod vold i familier et eftersyn med henblik på at styrke indsatsen

Fundamentet for den forebyggende indsats: Relationel Velfærd

Aarhus Kommune satser massivt på den forebyggende indsats, Relationel Velfærd. Når vi taler om Relationel Velfærd, betyder det i praksis, at vi er optaget af, hvad der fylder for det enkelte menneske, frem for at vurdere på forhånd, hvad vi tror, der er behov for i en given situation. Det er i relationen mellem borger og fagperson, at vi i fællesskab identificerer individuelle udfordringer og løsninger. På denne måde styrkes det enkelte menneskes ejerskabsfølelse og motivation for forandring.

Relationel Velfærd er organiseret i teams på tværs af socialområdet og skoleområdet. Medarbejdere har forskellige fagligheder og arbejder i lokalsamfundet, hvor de udsatte børn og familier har deres hverdag. På den måde er medarbejderne kendte ansigter på skoler og i dagtilbud og kan dermed skabe de trygge relationer, der er nødvendige i samarbejdet med familierne. Det understøtter, at børnene og familierne kan få den nødvendige, målrettede hjælp så tidligt som muligt, hvilket kan forebygge, at problemstillinger vokser sig større. Medarbejdere tager ansvaret for, at hjælpen koordineres på tværs af fagligheder og afdelinger.

Relationel Velfærd er besluttet af Aarhus Byråd i budgetaftalen for 2023. Det er derfor ikke en indsats, som er iværksat i forbindelse med handleplanen. Når indsatsen nævnes her, skyldes det, at Relationel Velfærd er fundamentet for det forebyggende arbejde, som gør en stor forskel for mange børn og familier.

Denne handleplan er også udtryk for, at den almindelige, socialfaglige hjælp ikke nødvendigvis er tilstrækkelig for de mest udsatte børn og unge, som bliver udsat for massivt omsorgssvigt, fysisk og psykisk vold eller kriminalitet i familien.

De mest udsatte børn og unge kræver et særligt fokus.

Handleplanen her er derfor også udtryk for, at det kalder på nogle andre og mere vidtgående redskaber, når det kommer til de helt udsatte børn og unge, der ikke når at få en chance inden livet går skævt. Det er handleplanens 16 initiativer et bud på.

RELATIONEL VELFÆRD

- Relationel Velfærd er besluttet af Byrådet som en del af Aarhus Kommunes budgetforlig 2023
- Relationel Velfærd bygger videre på gode erfaringer med investeringsmodellerne Relationel Familierådgivning og Tættere på Familien
- Vi begyndte i to skoledistrikter, og i 2025 vil vi arbejde med Relationel Velfærd i hele Aarhus
- Medarbejderne i de tværfaglige teams har ansvar for alle børn og familier med bopæl i det skoledistrikt, som teamet er tilknyttet
- Relationel Velfærd er et samarbejde mellem to magistratsafdelinger: Sociale Forhold og Beskæftigelse samt Børn og Unge

